

TARTALOMJEGYZÉK

- 2 JUHOS FERENC:
KÉT VÍZ KÖZÖTT
- 3 PETRES CSIZMADIA GABRIELLA:
ÖNÁLLÓTLANSÁGRA NEVELÜNK?
- 4 THURÓCZY FLÓRA:
„MEGÉRI PEDAGÓGUSNAK LENNII!”
A BÁTOR TÁBOR SULIPROGRAMRÓL
- 6 TÓTH ATTILA:
GONDOSKODNI KELL
A KÖZÖS OTTHONUNKRÓL
- 10 TÓTH TAR ÉVA:
A VÍZSZENNYEZÉS VESZÉLYEINEK
BEMUTATÁSA TERMÉSZETTUDOMÁ-
NYOS KÍSÉRLETEK SEGÍTSÉGÉVEL
- 13 KORDA EDIT:
KERTPROGRAM A KÖRNYEZET-
TUDATOSSÁGÉRT
- 15 LADISLAV CSADI:
FÖLDRAJZ – MUNKÁLTATÓ FÜZET
AZ ALAPISKOLÁK 5. ÉVFOLYAMA
SZÁMÁRA
- 16 BORDÁS SÁNDOR:
A KORONAVÍRUS SZORÍTÁSÁBAN,
AVAGY A KARANTÉN LELKI
KÖVETKEZMÉNYEI (2. RÉSZ)
- 20 VESZPRÉMI ADRIENN:
MIKÉNT DISKURÁLNAK A MARSON
ÉS A VÉNUSZON?
- 23 BODÓ CSANÁD – GÁSPÁR JUDIT:
A VILÁGKÁVÉZŐ: RÉSZVÉTELI SZO-
CIOLINGVISZTIKAI ÉS PEDAGÓGIAI
ALKALMAZÁSOK
- 27 KOVÁCSNÉ KISS IBOLYA:
APRÓ ÖTLETEK, APRÓ ÖRÖMÖK
AZ ALSÓ TAGOZATOS SZLOVÁK-
ÓRÁKON
- 29 VERESS GYÖNGYI:
VADLAZAC MOZGÁSBAN
- 31 ÁGH BARBARA:
A TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS
ÚJ FORMÁJA AZ ISKOLAI KLUBBAN
- 32 CSICSAY ALAJOS:
KÓROK ÉS KÓROKOZÓK,
AMELYEK ŐSIDŐK ÓTA TIZEDELIK
AZ EMBERISÉGET
- 35 VÖRÖS MÁRIA:
INTÉZMÉNYEINK SIKERESEN
PÁLYÁZTAK SZAKMAI KÉPZÉSEK
SZERVEZÉSÉRE
- 35 CSICSAY ÉVA:
VÁLTOZATOS FELADATLAPTÍPUSOK
A TANÍTÁSI ÓRÁKON
- 36 GYURÁN ÁGNES:
HAGYOMÁNYOK KORSZERŰEN
- 37 ISKOLAHÍREK

PETRES CSIZMADIA GABRIELLA

ÖNÁLLÓTLANSÁGRA NEVELÜNK?

A beiratkozások időszakában egyre több cikket és bejegyzést olvashatunk az anyanyelven való tudás megszerzésének fontosságáról. Comenius mellett Kosztolányi szavai is a fülünkben csengenek, aki programszerűen hirdette, hogy „csak anyanyelvemen lehetek igazán én”. A mindennapi tapasztalat azonban megmutatja, hogy a személyiség hatékony kibontásához nem elég „csupán” anyanyelvi iskolát látogatni – a gyerekek tényleges fejlesztéséhez ehhez annak az iskolának JÓ anyanyelvi iskolának kell lennie.

Közel tíz éve annak, hogy kiléptem a közoktatásból, és ötévnyi alap-, valamint ötévnyi középiskolás tanári munka után az egyetemi oktatói pályát választottam. A környezetem, családom, baráti köröm és persze a Katedra szerkesztése révén azonban nagyon is követem a közoktatás mindennapjait. Látom a sok jó szándékot, azt az esetenként erőn felüli erőfeszítést, ami arra irányul, hogy minél több szlovákiai magyar iskolát mentsünk meg. Látom azt is, hogy a többségi iskolákkal ellentétben, a kisebbségi helyzetből fakadóan, időnként mindez olyan sok „extra” vállalást jelent, ami a közösségmegmaradást ugyan szolgálja, de a gyerek személyes fejlődését talán már nem annyira. Egyre többször szembesülök az egyik ilyen problémával: az önállóságra való nevelés kérdésével.

Néhány évvel ezelőtt, még a járvány előtti időkben, az egyik rozsnói pedagóguskonferencián a személyre szabott oktatás állt a találkozó középpontjában. Emlékszem, milyen nagy hatású előadást tartott Mező Ferenc, a téma egyik nagy kutatója. Engem különösen az a gondolata ragadt meg, ami a személyre szabott oktatás demitizálására vonatkozott: rámutatott ugyanis, hogy a túlzott gondoskodással, már-már pátyolgatással elveszítjük a tényleges pedagógiai célunkat, a folyamatos fejlesztési szándékot, és az önállóságra való nevelés helyett önállóságra neveljük a gyerekeket.

Ne értsenek félre, kérem, abszolút elkötelezett híve vagyok a személyre szabott oktatásnak, a gyerek tényleges igényeire való odafigyelésnek. Mező Ferenc sem a személyre szabott oktatás létjogosultságát kérdőjelezte meg, hanem feltette a kérdést, vajon értjük-e, jól értjük-e és jól alkalmazzuk-e annak a szabályait. A személyre szabott oktatás a „jövő oktatási szemlélete” (a jelené talán még inkább csak elméletben), melynek értelmében a gyereket a képességei, adottságai tükrében igyekszünk a lehető legtestreszabottabban fejleszteni. Ennek

az egyik kiindulási módja, hogy diagnosztikus tesztek segítségével megállapítjuk az iskolába lépő gyerekről, milyen tanulási stílus illik leginkább a személyiségéhez, ezt követően pedig ehhez igazítjuk a tanórára készített feladatokat. Differenciáltan: a vizuális típusú gyerekek vizualizálva, az auditív típusúnak az információkat beszélgetés formájában adagolva, stb. Mező Ferenc azonban itt megállt, és felhívta a figyelmet arra, hogy mindez azonban csak kiindulópont lehet. Ha valóban fejleszteni akarjuk a gyereket, fokozatosan adagolva, évről évre meg kell kínálnunk őket a kényelmes tanulási stílusuktól eltérő feladatokkal is. Az a dolgunk ugyanis, hogy megtanítsuk őket a komfortzónájukból is kilépni, egyre inkább az önállóság felé terelve őket.

Itt visszatérek a szlovákiai magyar iskolák mai helyzetére. Hogy minél inkább megnyerjük a szülőket és a gyerekeket, gyakran lemondunk arról, hogy a gyereket kiléptessük a komfortzónájukból – és mindent elkövetünk, hogy az iskolánkban marasztaljuk őket. A közösség megmaradásáért. A szándékban tehát nincs hiba. A probléma a megvalósításban található. A megmaradásért cserébe kényelmet, kiszolgálást kínálunk. Az iskola, a pedagógus egyre több olyan feladatot lát el, ami nem az ő feladata lenne. A szülő vagy a gyerek helyett végzi el. Segíteni akar. De ha már a házi feladatot is a tanár írja fel (pontosabban tölti föl az elektronikus rendszerbe) még a kilencedikes tanuló helyett is, akkor vajon valóban a gyerek javára dolgozunk? Ha az első években nyújtott segítséget nem tanuljuk meg a felelősségneveléssel felváltani, vajon milyen generációt fogunk nevelni? Egy középiskolás pályaválasztási tanácsadó mesélte, egészen elkeseredve, hogy a negyedik középiskolások a legelemibb információt is tőle kérik, arra se hajlandók, hogy megnézzék a továbbtanulási helyként választott egyetem honlapját. Pedig minden információ előttünk van. De vajon megtaníttuk-e a gyerekeket az információkat önállóan kikeresni? Vajon a túlzott törődéssel nem éppen az elavultnak tartott, direktív oktatási formákat örökítjük-e tovább, amelyek a gyereket nem partnerként kezelik, hanem önálló akarat nélküli bábként? Vajon ezzel a mentalitással nem öljük meg a személyes kreativitás, talpraesettség, problémamegoldás kibontakozásának a lehetőségét?

És vajon jogos-e, ha a kiszolgáló típusú pedagógiai szemlélet érvényesítése ellenére mégis azon bosszankodunk, mennyire önállóan a „mai generáció”?